

**RAZISKAVA O DOŽIVLJANJU HRUPA MED
PREBIVALCI MESTNE OBČINE KOPER – »KOPER –
ZDRAVO MESTO«**

Telefonska anketa

December 2021

**CENTER ZA
RAZISKOVANJE JAVNEGA
MNENJA**

Znanstveno-raziskovalno
središče Koper
Garibaldijska 1
6000 Koper
T: (05) 66 37 796
E: crjm@zrs-kp.si

PODATKI O RAZISKAVI

Naročnik raziskave

Mesta občina Koper

Verdijeva 10

6000 Koper

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA DI CAPODISTRIA

Izvajalec raziskave

Center za raziskovanje javnega mnenja

Znanstveno-raziskovalno središče Koper

Garibaldijeva ulica 1

6000 Koper

Trajanje raziskave

24. 11.-2. 12. 2021

Način izvedbe

Telefonska anketa

Raziskovalna skupina

dr. Maja Zadel
mag. Zorana Medarić
dr. Mateja Sedmak
dr. Blaž Lenarčič
Lucija Dežan
dr. Ksenija Perković
dr. Barbara Gornik

VSEBINA

PODATKI O RAZISKAVI	1
1 UVOD	4
2 PODATKI O VZORCU	5
3 ZVOČNO OKOLJE MESTNE OBČINE KOPER	8
4 VIRI HRUPA	10
5 DOŽIVLJANJE HRUPA IN ZDRAVJE	19
6 UKREPI IN RAZLOGI ZA NEUKREPANJE	20
7 PREDLOGI ZA IZBOLJŠAVE	22
8 VIRI	26

KAZALO TABEL

Tabela 1: Spol.....	5
Tabela 2: Starost.....	5
Tabela 3: Spol.....	6
Tabela 4: Starost.....	6
Tabela 5: Zaposlitveni status.....	6
Tabela 6: Dokončana izobrazba	6
Tabela 7: Tip naselja	7
Tabela 8: Ocena sluha.....	7
Tabela 9: Ukvarjanje z glasbo	7
Tabela 10: Doživljanje zvočnega okolja v Mestni občini Koper	8
Tabela 11: Doživljanje zvočnega okolja v mestni občini Koper glede na tip naselja	8
Tabela 12: Koliko vas je v zadnjem letu hrup motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma?	9
Tabela 13: Koliko vas je v zadnjem letu hrup motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma? Posamezni viri hrupa.....	10
Tabela 14: Koliko vas je v zadnjem letu hrup cestnega prometa motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?	11
Tabela 15: Koliko vas je v zadnjem letu hrup cestnega prometa motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi?	11
Tabela 16: Koliko vas je v zadnjem letu hrup železniškega prometa motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?	12

Tabela 17: Koliko vas je v zadnjem letu hrup železniškega prometa motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti pozimi?	12
Tabela 18: Koliko vas je v zadnjem letu hrup luške dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?	13
Tabela 19: Koliko vas je v zadnjem letu hrup luške dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi?.....	13
Tabela 20: Koliko vas je v zadnjem letu hrup gostinske dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?	14
Tabela 21: Koliko vas je v zadnjem letu hrup gostinske dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi?	14
Tabela 22: Koliko vas je v zadnjem letu hrup obrtne dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?	15
Tabela 23: Koliko vas je v zadnjem letu hrup obrtne dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi?.....	15
Tabela 24: Koliko vas je v zadnjem letu hrup glasbenih prireditev motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?	16
Tabela 25: Koliko vas je v zadnjem letu hrup glasbenih prireditev motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi?.....	16
Tabela 26: Koliko vas je v zadnjem letu hrup drugih izvorov motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?	17
Tabela 26: Nadležnost hrupa drugih izvorov poleti Koliko vas je v zadnjem letu hrup drugih izvorov motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi.....	17
Tabela 27: Korelacije med viri hrupa in tipom bivališča	18
Tabela 28: Doživljanje hrupa kot motečega dejavnika iz vidika počutja/zdravja	19
Tabela 29: Kontaktiranje policije, inšpekcije ali povzročiteljev hrupa.....	20

1 UVOD

V obdobju med 24. novembrom in 2. decembrom 2021 je Center za raziskovanje javnega mnenja Znanstveno-raziskovalnega središča Koper za naročnika Mestno občino Koper med polnoletnimi prebivalci Mestne občine Koper ugotavljal doživljanje zvočnega okolja v Kopru.

Namen raziskave je bil pridobiti izkušnje, mnenja in stališča polnoletnih prebivalcev¹ Mestne občine Koper o zvočnem okolju, natančneje o izvori hrupa, ki jih prebivalci doživljajo kot moteče, čas v letu in v dnevu, ko jih posamezni izvori hrupa motijo, zdravstvenih težavah, ki jim jih povzročajo ter načinih spopadanja z motečim hrupom.

Anketni vprašalnik je bil oblikovan v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje (NIJZ). Osnovo za anketna vprašanja so predstavljale predhodne raziskave in dokumenti NIJZ o hrupu, ki so navedeni pod rubriko Viri.

Kvantitativna raziskava sloni na izvedbi računalniško podprtega telefonskega anketiranja (CATI - *computer assisted telephone interviewing*) preko stacionarnih in mobilnih telefonov. Anketiranje so v klicnem centru Centra za raziskovanje javnega mnenja ZRS Koper izvajali usposobljeni anketarji. V raziskavi je bilo uporabljeno sistematično slučajnostno vzorčenje. Telefonske številke anketirancev so bile pridobljene naključno iz *Telefonskega imenika Slovenije 2021* in vzorčene proporcionalno. Pri tem je bilo izbrano razmerje telefonskih števil 50:50 glede na tip priključka (stacionarni ali mobilni). Z vključevanjem mobilnih telefonskih števil smo tako zagotovili boljšo pokritost ciljne populacije in s tem izboljšanje reprezentativnosti realiziranega vzorca.

Ciljna populacija so bili polnoletni prebivalci in prebivalke Mestne občine Koper; kot enoto opazovanja smo privzeli posameznika. Poklicanih je bilo 3790 telefonskih naročnikov. Na anketo je odgovorilo 510 vprašanih, kar predstavlja 14-odstotno stopnjo odgovora. Odgovori dveh oseb, ki nista navedli starosti, so bili izbrisani.

Baza podatkov, pridobljena s telefonskim anketiranjem, je bila prenešena v program »IBM SPSS 26«, kjer so bile opravljene nadaljnje univariatne statistične analize. Baza podatkov je bila prečiščena. Zaradi odstopanj od populacijske strukture so bili rezultati nato uteženi glede na spol in starost. Podatki so bili uteženi glede na populacijske vrednosti, upoštevajoč metodo grabljenja (ang. *raking*), za populacijske parametre je bilo povzeto stanje na dan 1. 7. 2021, kot jih navaja Statistični urad RS za izbrani nabor demografskih kazalcev (starost in spol). S tovrstnim uteževanjem se teža enot, ki so v presežkih, zmanjša, dodatno pa se obteži vrednost enot, ki jih v vzorcu primanjkuje.

Zaradi postopka uteževanja posameznih spremenljivk v statističnem programu »IBM SPSS 26« so nastale nekatere razlike med realiziranim vzorcem in med podatki, na katerih je bila opravljena nadaljnja statistična analiza, zaradi česar velja pri frekvenčnih porazdelitvah upoštevati le deleže. Rezultati v nadaljevanju predstavljajo utežene vrednosti, ki nam na podlagi reprezentativnosti vzorca omogočajo statistično sklepanje.

¹ Vsi izrazi, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženski in moški spol.

2 PODATKI O VZORCU

V nadaljevanju so predstavljene osnovne statistike anketiranih glede na izbrane demografske parametre. V vzorec je bilo zajetih 508 anketiranih posameznikov.² Podatki o vzorcu so predstavljeni neuteženi, čeprav so bili za potrebe nadaljnje analize uteženi glede na spol in starost.

Spol

V raziskavi je sodelovalo 36,2 odstotka moških in 63,8 odstotka žensk.

Tabela 1: Spol

	f	%
Moški	184	36,2
Ženski	324	63,8
Skupaj	508	100

Starost

Med anketiranimi je bilo največ ljudi starih 62 let ali več (66,5 odstotka) in dobra četrtina (27,4 odstotka) starih od 40 do 61 let. Najmanjši delež (6,1 odstotka) je starih do vključno 39 let.

Tabela 2: Starost

	f	%
18-39 let	31	6,1
40-61 let	139	27,4
62 let ali več	338	66,5
Skupaj	508	100,0

V nadaljevanju so predstavljeni uteženi podatki glede na spol in starost v populaciji.

Zaradi postopka uteževanja posameznih spremenljivk v statističnem programu IBM SPSS, so nastale nekatere razlike med realiziranim vzorcem in med podatki, na katerih je bila opravljena univariatna statistična analiza. Zato je v analizah, ki so predstavljene v nadaljevanju, **potrebno upoštevati zgolj odstotke.**

² V raziskavi je bilo anketiranih 510 ljudi; 2 sebi sta bili izbrisani iz baze, saj nista navedli letnice rojstva (starosti), zaradi česar podatkov ni bilo možno utežiti.

Spol

Po postopku uteževanja vzorec sestavlja 49,9 odstotka moških in 50,1 odstotka žensk.

Tabela 3: Spol

	f	%
Moški	254	49,9
Ženski	254	50,1
Skupaj	508	100,0

Starost

Med anketiranimi je bilo največ ljudi starih od 40 do 61 let (38,9 %), 30,7 odstotka starih do 39 let in 30,4 odstotka starih 62 let ali več.

Tabela 4: Starost

	f	%
18-39 let	156	30,7
40-61 let	198	38,9
62 let ali več	154	30,4
Skupaj	508	100,0

Zaposlitveni status

Dobra polovica, 57,3 odstotka anketiranih je (samo)zaposlenih, tretjina, 32,1 odstotka anketiranih je upokojenih, 6,4 odstotka je brezposelnih, 1,2 odstotka je opredelilo drug zaposlitveni status in 0,6 odstotka je študentov/tk.

Tabela 5: Zaposlitveni status

	f	%
(Samo)Zaposleni	291	57,3
Študent/ka	16	3,1
Upokojeni	163	32,1
Brezposelni	33	6,4
Drugo	6	1,2
Ne vem, b. o.	0	0,0
Skupaj	508	100

Dokončana izobrazba

Večina anketiranih ima dokončano srednjo ali poklicno šolo (51,2 odstotka), sledijo anketirani z dokončano visoko, višjo šolo, magisterijem ali doktoratom (44,3 odstotka), le manjši delež pa ima (nedo)končano osnovno šolo (4,2 odstotka).

Tabela 6: Dokončana izobrazba

	f	%
(Nedo)Končana osnovna šola	21	4,2
Poklicna ali srednja šola	260	51,2
Višja, visoka šola, magisterij, doktorat	225	44,3
Ne vem, b. o.	2	0,3
Skupaj	508	100,0

Tip naselja

Dve tretjini anketiranih (65,5 odstotka) živita v primestju Kopra, dobra petina (21,9 odstotka) na podeželju in 12,4 odstotka v starem mestnem jedru.

Tabela 7: Tip naselja

	f	%
v starem mestnem jedru	63	12,4
v primestju	333	65,5
na podeželju	111	21,9
Ne vem, b. o.	1	0,1
Skupaj	508	100,0

Ocena sluha

Anketirance smo v nadaljevanju prosili, da ocenijo svoj sluh. Velika večina, 88 odstotkov sodelujočih je svoj sluh ocenilo kot odličen (45,2 odstotka) ali dober (42,8 odstotka), preostali pa so mnenja, da je njihov sluh slabši (11 odstotkov) ali da imajo velike težave (1 odstotek).

Tabela 8: Ocena sluha

	f	%
Odličen	229	45,2
Dober	218	42,8
Slabši	56	11
Imam velike težave	5	1
Skupaj	508	100

Ukvarjanje z glasbo

Pri vprašanju, ali se anketiranci ukvarjajo z glasbo, rezultati kažejo, da se večina (82,2 odstotka) ne ukvarja z glasbo

Tabela 9: Ukvarjanje z glasbo

	f	Odstotek
Da	91	17,8
Ne	417	82,2
Skupaj	508	100

3 ZVOČNO OKOLJE MESTNE OBČINE KOPER

V prvem sklopu vprašanj smo želeli izvedeti, kako anketirani doživljajo zvoke v Mestni občini Koper (MOK).

Prebivalci Mestne občine Koper zvočno okolje pogosto ali stalno doživljajo kot prijetno (53,9%) in mirno (49,9%) ali zanimivo (33,7%). Kot hrupnega ga stalno ali pogosto doživlja le 25,3 % prebivalcev.

Tabela 10: Doživljanje zvočnega okolja v Mestni občini Koper

	MIRNO		PRIJETNO		ZANIMIVO		HRUPNO		DRUGO	
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Nikoli	37	7,3	42	8,2	92	18,1	146	28,8	197	90,1
Redko	57	11,2	59	11,6	78	15,4	119	23,4	2	0,9
Občasno	159	31,3	133	26,2	142	28,0	114	22,5	0	0,2
Pogosto	128	25,2	144	28,4	98	19,3	84	16,6	1	0,5
Stalno	126	24,7	129	25,5	71	14,1	44	8,7	2	0,9
Brez odg.	1	0,1	1	0,1	27	5,2	0	0,0	16	7,5
Skupaj	508	100	508	100	508	100	508	100	218	100

Pri tem se je pokazalo nekaj statistično značilnih povezanosti³ glede na tip naselja (staro mestno jedro, primestje ali podeželje). Anketirani, ki živijo na podeželju, doživljajo svoje zvočno okolje pogosteje kot mirno, prijetno in zanimivo, medtem ko prebivalci starega mestnega jedra in primestja pogosteje doživljajo svoje zvočno okolje kot hrupno.

Tabela 11: Doživljanje zvočnega okolja v mestni občini Koper glede na tip naselja

		Mirno	Prijetno	Zanimivo	Hrupno
Staro mestno jedro	Povprečje	3,43	3,37	3,02	2,64
	f	63	63	60	63
	Stand. odklon	0,946	0,957	1,023	1,195
Primestje	Povprečje	3,37	3,44	2,82	2,63
	f	332	332	319	333
	Stand. odklon	1,186	1,234	1,297	1,336
Podeželje	Povprečje	3,88	3,84	3,35	2,16
	f	111	111	102	111
	Stand. odklon	1,248	1,270	1,439	1,172

³ Korelacija je statistično značilna na ravni $p < 0,05$.

Skoraj polovice anketiranih, ko so bili doma, hrup sploh ni motil, približno enak delež ja takšnih, ki jih je hrup motil srednje oz. nekoliko, delež tistih, ki jih je hrup zelo motil pa jev manjšini (10 odstotkov).

Tabela 12: Koliko vas je v zadnjem letu hrup motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma?

	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	227	44,7
Nekoliko	115	22,6
Srednje	115	22,6
Močno	31	6,1
Ekstremno	20	4
Skupaj	508	100

4 VIRI HRUPA

Kot je razvidno iz spodnje tabele, veliko večino anketirancev viri hrupa, po katerih smo spraševali, niso motili. Med viri hrupa, ki anketirane nekoliko oz. srednje motijo je cestni promet (30,1 odstotka), s 26,3 odstotki sledi luška dejavnost in s 17,8 odstotki glasbene prireditve. Anketirance najbolj moti hrup, ki ga povzročata cestni promet (16,6 odstotka) in luška dejavnost (12,3 odstotka).

Med možnim odgovorom drugo so anketiranci navajali hrup motorjev oz. ulični promet, sosede in gradbena dela.

Tabela 13: Koliko vas je v zadnjem letu hrup motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma? Posamezni viri hrupa

		Cestni promet	Železniški promet	Luška dejavnost	Gostinska dejavnost	Obrtna dejavnost	Glasbene prireditve	Drugo
Sploh ne	f	271	468	312	440	466	396	195
	%	53,3	92,1	61,4	86,6	91,7	78,0	85,3
Nekoliko	f	69	19	63	15	30	62	4
	%	13,6	3,7	12,5	3,0	5,9	12,3	1,7
Srednje	f	84	16	70	37	6	28	4
	%	16,5	3,1	13,8	7,2	1,1	5,5	1,8
Močno	f	59	5	49	16	3	18	8
	%	11,7	1,0	9,6	3,2	0,7	3,5	3,5
Ekstremno	f	25	0	14	0	2	3	2
	%	4,9	0,1	2,7	0,1	0,4	0,7	0,8
Brez odg.	f	0	0	0	0	1	0	16
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	7,0
Skupaj	f	508	508	508	508	508	508	228
	%	100	100	100	100	100	100	100

V nadaljevanju smo anketirane, ki so navedli, da jih posamezni vir hrupa vsaj »nekoliko« moti, podrobneje povprašali, koliko jih dotični vir hrupa moti glede na del dneva in letni čas.

Cestni promet

Največji delež anketirancev hrup, ki ga povzroča cestni promet v poletnem času sploh ne moti. Med časovnimi obdobji, ko hrup cestnega prometa nekoliko oz. srednje moti, izstopa jutranji čas (32,1 odstotka). Dobro tretjino (37%) anketiranih hrupa cestnega prometa poleti močno oz. ekstremno moti čez dan.

Tabela 14: Koliko vas je v zadnjem letu hrup cestnega prometa motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?

	POLETI ZJUTRAJ		POLETI ČEZ DAN		POLETI ZVEČER		POLETI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	123	52	87	36,5	121	50,9	130	54,8
Nekoliko	45	18,8	19	7,8	28	11,8	34	14,4
Srednje	32	13,3	44	18,7	33	14,1	29	12,1
Močno	25	10,5	49	20,6	41	17,1	29	12,2
Ekstremno	13	5,4	39	16,4	14	6,1	15	6,5
Skupaj	237	100	237	100	237	100	237	100

Podobno tudi v zimskem obdobju večine anketirancev hrup cestnega prometa ne moti. Anketirance nekoliko oz. srednje moti hrup čez dan (35,4 odstotka), sledijo jutro (31,2 odstotka), večer (30,7 odstotka) in noč (28,7 odstotka). Med tistimi, ki jih hrup zelo moti je največji delež takšnih, ki jih hrup moti čez dan (17,3 odstotka).

Tabela 15: Koliko vas je v zadnjem letu hrup cestnega prometa motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi?

	POZIMI ZJUTRAJ		POZIMI ČEZ DAN		POZIMI ZVEČER		POZIMI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	142	59,9	112	47,4	151	63,6	152	64,1
Nekoliko	49	20,7	51	21,5	37	15,8	42	17,6
Srednje	25	10,5	33	13,9	35	14,9	26	11,1
Močno	15	6,5	25	10,7	10	4,3	12	5,1
Ekstremno	6	2,4	16	6,6	3	1,4	5	2,0
Skupaj	237	100	237	100	237	100	237	100

Pri respondentih, ki so odgovorili, da jih moti cestni promet, nas je nadalje zanimalo, katera vozila zaznavajo kot moteče. Respondenti so nanizali različne odgovore, med njimi pa prednjačijo osebni avtomobili in skuterji ter (težki) motorji, sledijo avtobusi, kamioni in tovornjaki, reševalna vozila, komunalna vozila ter traktorji. Pri avtomobilih je eden izmed sodelujočih izpostavil tudi problem športnih avtomobilov ter motorjev, ki imajo prirejene izpuhe. Med odgovori so bili tudi (električni) skiroji in rolerji. Predvsem pri električnih skirojih in skuterjih je bila kot moteča izpostavljena njihova vožnja po pločnikih. Nekaj respondentov je izpostavilo tudi mope in motokrose. Nekateri anketiranci so bili tudi bolj konkretni v smislu tega, da jih moti promet na avtocesti, obvoznici ali luki ter divjanje in na sploh pregest promet.

Železniški promet

Sicer je malo anketiranih, ki jih železniški promet vsaj »nekoliko« moti⁴ (7,9 odstotka), pa je med tistimi, ki jih moti, največ teh, ki jih zelo moti zvečer (41,1 odstotka). Nekoliko oz. srednje anketirane moti hrup čez dan (36,5 odstotka), sledijo noč (28,4 odstotka), jutro (23,6 odstotka) in večer (13,5 odstotka).

Tabela 16: Koliko vas je v zadnjem letu hrup železniškega prometa motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?

	POLETI ZJUTRAJ		POLETI ČEZ DAN		POLETI ZVEČER		POLETI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	22	54,7	16	40,9	18	45,4	21	52
Nekoliko	8	19,3	12	30,3	3	6,3	8	19,3
Srednje	2	4,3	2	6,2	3	7,2	4	9,1
Močno	8	20,8	9	22,5	16	41,1	7	18,7
Ekstremno	0	1,0	0	0,0	0	0,0	0	1,0
Skupaj	40	100	40	100	40	100	40	100

Podobno tudi v zimskem obdobju večine anketirancev hrup železniškega prometa ne moti. Anketirance nekoliko oz. srednje moti hrup čez dan (61,6 odstotka), sledijo jutro (41,3 odstotka), noč (36,6 odstotka) in večer (27,4 odstotka). Med tistimi, ki jih hrup zelo moti je največji delež takšnih, ki jih moti zvečer (17,7 odstotka). Pri tem je potrebno opozoriti, da je število odgovarjajočih majhno.

Tabela 17: Koliko vas je v zadnjem letu hrup železniškega prometa motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti pozimi?

	POZIMI ZJUTRAJ		POZIMI ČEZ DAN		POZIMI ZVEČER		POZIMI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	21	53	13	33,7	22	54,9	23	56,8
Nekoliko	11	28,3	18	46,1	5	13,4	9	23,6
Srednje	5	13	6	15,5	6	14	5	13
Močno	2	4,7	2	4,7	7	17,7	2	5,7
Ekstremno	0	1,0	0	0,0	0	0,0	0	1,0
Skupaj	40	100	40	100	40	100	40	100

⁴ Le tisti, ki so pri posameznih virih hrupa izbrali 2 – nekoliko, 3 – srednje, 4 – močno in 5 – ekstremno, so bili podrobneje vprašani, koliko jih ta vir hrupa moti v delu dneva in leta.

Luška dejavnost

V poletnem obdobju večine anketirancev hrup luške dejavnosti ne moti; čez dan nekoliko oz. srednje moti 35,7 odstotka ter 34,8 odstotka zjutraj, medtem ko 40,3 odstotka hrup luke moti ponoči.

Tabela 18: Koliko vas je v zadnjem letu hrup luške dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?

	POLETI ZJUTRAJ		POLETI ČEZ DAN		POLETI ZVEČER		POLETI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	98	50,1	100	51,1	92	47,2	61	31,2
Nekoliko	46	23,6	36	18,5	29	14,6	20	10
Srednje	22	11,2	34	17,2	27	13,9	36	18,6
Močno	22	11,4	22	11,2	33	17	57	28,9
Ekstremno	7	3,8	4	2,1	14	7,3	22	11,4
Skupaj	196	100	196	100	196	100	196	100

V zimskem obdobju hrup luške dejavnosti v manjši meri moti anketirane. Nekoliko oz. srednje jih hrup moti čez dan (37,7 odstotka), sledijo večer (34,8 odstotka), jutro (33,1 odstotka) in noč (32 odstotkov). Med tistimi, ki jih hrup zelo moti je največji delež takšnih, ki jih moti ponoči (27,8 odstotka), sledijo anketiranci, ki jih moti zvečer (11,3 odstotka).

Tabela 19: Koliko vas je v zadnjem letu hrup luške dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi?

	POZIMI ZJUTRAJ		POZIMI ČEZ DAN		POZIMI ZVEČER		POZIMI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	117	59,6	104	53,3	105	53,7	78	40
Nekoliko	43	21,9	42	21,7	32	16,3	29	14,9
Srednje	22	11,2	31	16	36	18,5	33	17,1
Močno	10	4,9	16	7,9	10	5,3	38	19,4
Ekstremno	5	2,3	2	1	12	6	16	8,4
Brez odg.	0	0,2	0	0,2	0	0,2	0	0,2
Skupaj	196	100	196	100	196	100	196	100

Gostinska dejavnost

V poletnem obdobju večine anketirancev hrup gostinske dejavnosti ne moti. Najbolj jih hrup moti zvečer (35,6 odstotka) in ponoči (31,5 odstotka). Nekoliko oz. srednje jih hrup moti zvečer (35,6 odstotka), sledijo dan (34,7 odstotka), noč (29,3 odstotka) in jutro (23,6 odstotka). Tudi pri gostinski dejavnosti je bilo manjše število odgovarjajočih.

Tabela 20: Koliko vas je v zadnjem letu hrup gostinske dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?

	POLETI ZJUTRAJ		POLETI ČEZ DAN		POLETI ZVEČER		POLETI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	49	71,6	41	59,9	20	29,4	27	39,3
Nekoliko	13	19,6	15	22,3	14	20,4	10	14,7
Srednje	3	4	8	12,4	10	14,6	10	14,6
Močno	3	4,2	3	4,2	20	30	20	28,9
Ekstremno	0	0,6	1	1,1	4	5,6	2	2,6
Skupaj	68	100	68	100	68	100	68	100

Anketirane v zimskem obdobju hrup gostinske dejavnosti (še) manj moti. Anketirance nekoliko oz. srednje moti hrup ponoči (35,5 odstotka), sledijo večer (33 odstotkov), dan (28,1 odstotka) in jutro (27,3 odstotka). Med tistimi, ki jih hrup zelo moti je največji delež takšnih, ki jih moti ponoči (20 odstotkov) in zvečer (16,1 odstotka). Vendar je potrebo opozoriti na nižje število odgovarjajočih.

Tabela 21: Koliko vas je v zadnjem letu hrup gostinske dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi?

	POZIMI ZJUTRAJ		POZIMI ČEZ DAN		POZIMI ZVEČER		POZIMI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	48	70,5	47	69,6	35	51	30	44,5
Nekoliko	15	22,7	15	22,1	16	23,6	20	29,8
Srednje	3	4,6	4	6	6	9,4	4	5,7
Močno	0	0,0	0	0,0	9	13,3	11	16,7
Ekstremno	2	2,2	2	2,2	2	2,8	2	3,3
Skupaj	68	100	68	100	68	100	68	100

Obrtna dejavnost

V poletnem obdobju večine anketirancev hrup obrtne dejavnosti ne moti. Anketirance nekoliko oz. srednje moti hrup zvečer (26,3 odstotkov), sledijo noč (22,4 odstotka), dan (18,8 odstotka) in jutro (15,2 odstotka). Med tistimi, ki jih hrup zelo moti je največji delež takšnih, ki jih moti čez dan (13,4 odstotka) in zjutraj (11,6 odstotka).

Tabela 22: Koliko vas je v zadnjem letu hrup obrtne dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?

	POLETI ZJUTRAJ		POLETI ČEZ DAN		POLETI ZVEČER		POLETI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	30	71,3	28	66,9	29	67,4	30	70,4
Nekoliko	3	7,6	5	12,4	8	18,6	7	15,6
Srednje	3	7,6	3	6,4	3	7,7	3	6,8
Močno	5	11,6	4	8,9	2	4,5	2	5,4
Ekstremno	0	0,9	2	4,5	0	0,9	0	0,9
Brez odg.	0	0,9	0	0,9	0	0,9	0	0,9
Skupaj	42	100	42	100	42	100	42	100

Podobno tudi v zimskem obdobju večine anketirancev hrup obrtne dejavnosti ne moti. Anketirance nekoliko oz. srednje moti hrup zvečer (40 odstotkov), sledijo dan (23 odstotkov), noč (23,3 odstotka) in jutro (15,4 odstotka). Med tistimi, ki jih hrup zelo moti je največji delež takšnih, ki jih moti čez dan (8 odstotkov).

Tabela 23: Koliko vas je v zadnjem letu hrup obrtne dejavnosti motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi?

	POZIMI ZJUTRAJ		POZIMI ČEZ DAN		POZIMI ZVEČER		POZIMI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	32	76,6	29	68,1	22	51,1	31	72,3
Nekoliko	4	10,4	7	15,7	16	36,8	9	21
Srednje	2	5	3	7,3	1	3,2	1	2,3
Močno	3	6,3	3	6,2	3	7,1	1	2,7
Ekstremno	0	0,9	1	1,8	0	0,9	0	0,9
B. o.	0	0,9	0	0,9	0	0,9	0	0,9
Skupaj	42	100	42	100	42	100	42	100

Glasbene prireditve

V poletnem obdobju večine anketirancev hrup glasbenih prireditev ne moti zgolj zjutraj in čez dan. Anketirane glasbene prireditve zelo motijo ponoči (39,3 odstotka) in zvečer.

Tabela 24: Koliko vas je v zadnjem letu hrup glasbenih prireditev motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?

	POLETI ZJUTRAJ		POLETI ČEZ DAN		POLETI ZVEČER		POLETI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	97	86,6	91	81,5	42	37,7	29	26,0
Nekoliko	8	7,4	8	7,6	9	8,3	17	15,5
Srednje	4	3,3	9	8,5	18	16,5	21	19,2
Močno	2	2,1	2	2,1	37	32,7	37	33
Ekstremno	1	0,7	0	0,3	5	4,8	7	6,3
Skupaj	112	100	112	100	112	100	112	100

V zimskem obdobju večine anketirancev hrup glasbenih prireditev ne moti. Anketirance nekoliko oz. srednje moti hrup ponoči (23,2 odstotka) in zvečer (19,7 odstotka). Ravno tako je največji delež, ki jih hrup zelo moti med tistimi, ki jih moti zvečer (17,7 odstotka) in ponoči (17,3 odstotka).

Tabela 25: Koliko vas je v zadnjem letu hrup glasbenih prireditev motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi?

	POZIMI ZJUTRAJ		POZIMI ČEZ DAN		POZIMI ZVEČER		POZIMI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	99	88,8	99	88,8	70	62,5	66	59,5
Nekoliko	9	8,1	11	9,8	11	10	13	11,3
Srednje	2	2	0	0,3	11	9,7	13	11,9
Močno	1	1	1	1,0	16	14,5	16	13,9
Ekstremno	0	0,0	0	0,0	4	3,2	4	3,4
Skupaj	112	100	112	100	112	100	112	100

Drugi viri hrupa

Anketirani smo vprašali tudi, če jih morda moti kakšen drugi vir hrupa, po katerem še nismo vprašali. Kot omenjeno, so nekateri anketirani navedli tudi hrup drugih izvorov, kot je hrup motorjev oz. ulični promet, sosede in gradbena dela (tudi tunel) ter košnjo trave in cerkvene zvonove – ki pa jih večinoma ne moti ne poleti ne pozimi.

Tabela 26: Koliko vas je v zadnjem letu hrup drugih izvorov motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma poleti?

	POLETI ZJUTRAJ		POLETI ČEZ DAN		POLETI ZVEČER		POLETI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	21	62,4	22	66,4	21	63,5	21	63,1
Nekoliko	2	6,7	3	7,8	2	6,7	3	10
Srednje	7	21,3	7	20,2	2	7	3	9,2
Močno	1	1,8	0	1,1	6	18,4	6	16,6
Ekstremno	2	6,7	1	3,3	1	3,3	0	0,0
Brez odg.	0	1,1	0	1,1	0	1,1	0	1,1
Skupaj	34	100	34	100	34	100	34	100

Tabela 27: Nadležnost hrupa drugih izvorov poleti Koliko vas je v zadnjem letu hrup drugih izvorov motil, vznemirjal ali jezil, ko ste bili doma pozimi

	POZIMI ZJUTRAJ		POZIMI ČEZ DAN		POZIMI ZVEČER		POZIMI PONOČI	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Sploh ne	20	60,8	20	60,8	19	57,8	20	59,7
Nekoliko	2	6,7	3	7,8	3	7,8	4	11,1
Srednje	7	20,2	7	21,3	2	7,0	2	7,0
Močno	1	3,3	2	4,5	7	21,7	7	19,9
Ekstremno	2	6,7	1	3,3	1	3,3	0	0,0
Brez odg.	1	2,3	1	2,3	1	2,3	1	2,3
Skupaj	34	100	34	100	34	100	34	100

Povezanosti met tipom naselja in doživljanjem nadležnosti hrupa posameznega izvora

Čeprav povprečja na petstopenjski lestvici⁵ glede na to, koliko anketirane hrup moti in posameznih virov hrupa kažejo, da anketirane le-ti »sploh ne« do »srednje« motijo, pa je opaziti nekaj statistično značilnih povezanosti glede na tip naselja. Anketirane v primestju v večji meri

⁵ Petstopenjska lestvica: 1 – Sploh ne, 2 – Nekoliko, 3 – Srednje, 4 – Močno in 5 – Ekstremno.

moti, vznemirja ali jezi hrup, ki ga povzročajo glasbene prireditve, medtem ko anketirane iz starega mestnega jedra v večji meri motijo cestni promet ter luška in gostinska dejavnost.

Ravno tako anketirane, ki živijo v starem mestnem jedru v hrup nekoliko bolj moti, vznemirja in jezi kot prebivalce drugih delov Kopra.

Tabela 28: Korelacije med viri hrupa in tipom bivališča

		Splošno	Cestni promet	Železniški promet	Luška dejavnost	Gostinska dejavnost	Obrtna dejavnost	Glasbene prireditve
Staro mestno jedro	Povprečje	2,37	2,15	1,05	2,28	1,53	1,04	1,37
	f	63	63	63	63	63	63	63
	Stand. od.	1,034	1,158	0,259	1,330	0,972	0,434	0,720
Primestje	Povprečje	2,02	2,04	1,16	1,88	1,30	1,17	1,43
	f	333	333	333	333	333	333	333
	Stand. od.	1,128	1,275	0,540	1,180	0,772	0,588	0,860
Podeželje	Povprečje	1,83	1,84	1,09	1,29	1,02	1,02	1,16
	f	111	111	111	111	111	111	111
	Stand. od.	1,154	1,304	0,443	0,748	0,209	0,144	0,578

5 DOŽIVLJANJE HRUPA IN ZDRAVJE

V naslednjem sklopu vprašalnika nas je zanimalo, ali sodelujoči zaznavajo kakšno povezavo med doživljanjem hrupa in njihovim zdravjem. Vprašali smo jih, v kolikšni meri doživljajo oziroma občutijo hrup kot moteč dejavnik z vidika počutja ali zdravja, kadar so doma. Ponudili smo jim 6 odgovorov, poleg tega pa so imeli možnost podati tudi lastne odgovore. To je izkoristil en anketiranec, ki je poročal o občutkih jeze.

Iz spodnje tabele je razvidno, da sta **nemir in motnje spanja** dejavnika, ki ju anketiranci **najpogosteje** zaznavajo (torej so zaradi hrupa **stalno** nemirni in imajo moten spanec), vendar je bil odstotek ljudi, ki doživljajo takšne težave nizek (2,1 odstotka za nemir in 3,3 odstotka za motnje spanja). Vendarle rezultati kažejo, da **večina anketirancev nikoli ne doživlja hrupa kot motečega v smislu njihovega počutja ali zdravja**.

Tabela 29: Doživljanje hrupa kot motečega dejavnika iz vidika počutja/zdravja

		Nemir	Raztresenost/ razdraženost	Glavobol	Motnje spanja	Visok pritisk	Težave z dihanjem	Drugo
Nikoli	f	358	392	444	353	472	485	198
	%	70,4	77,3	87,4	69,5	92,9	95,6	91,6
Redko	f	61	55	36	50	15	12	1
	%	11,9	10,8	7	9,8	2,9	2,4	0,3
Občasno	f	57	35	19	59	10	4	0
	%	11,3	6,8	3,7	11,7	2,0	0,7	0,0
Pogosto	f	22	22	9	29	9	4	0
	%	4,2	4,3	1,8	5,8	1,8	0,7	0,0
Stalno	f	11	4	1	17	2	3	0
	%	2,1	0,9	0,2	3,3	0,4	0,6	0,0
Brez odg.	f	0	0	0	0	0	0	18
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,1
Skupaj	f	508	508	508	508	508	508	216
	%	100	100	100	100	100	100	100

6 UKREPI IN RAZLOGI ZA NEUKREPANJE

Velika večina anketiranih (92,6 odstotka) zaradi hrupa **ni ukrepala** (klicala policije, obvestila inšpekcije ali kontaktirala povzročitelje hrupa. Tisti ki so, so v največji meri kontaktirali povzročitelje hrupa (9,5 odstotka) ali klicali policijo (6,7 odstotka).

Tabela 30: Kontaktiranje policije, inšpekcije ali povzročiteljev hrupa

	Klicali policijo		Obvestili inšpekcijo		Kontaktirali povzročitelja hrupa	
	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek	Frekvenca	Odstotek
Da	34	6,7	5	0,9	48	9,5
Ne	470	92,6	500	98,4	456	89,7
Ne vem, se ne spomnim	4	0,7	4	0,7	4	0,8
Skupaj	508	100	508	100	508	100

Respondenti, ki zaradi hrupa niso ukrepali, smo povprašali, zakaj. Sodelujoči tega niso storili iz različnih razlogov. Razdelimo jih lahko na **okoljske, medosebne, gospodarske** in **osebne**.

Med **okoljskimi** smo zabeležili odgovore v smislu, da je hrup sestavni del življenja v mestu ali da prihaja večina hrupa s strani (avto)cestnega prometa proti čemur ni mogoče nič narediti. Pri cestnem prometu je nekdo navedel, da ni tako problematičen hrup, ki ga povzroča, kakor njegova frekvenca. Številni so navedli, da živijo stran od centra mesta, zato hrup ni moteč v tolikšni meri ali da bivajo v mirnem okolju in ni potrebe po tovrstnem ravnanju. Nekateri so delili tudi strategije in rešitve, ki se jih poslužujejo za zmanjšanje hrupa.

»Pol se to počasi umiri. Glede prometa ne morem nič. Lahko samo zaprem okna.«

»Ni tako hudo. Zaprem vrata in je okej.«

Pri **medosebnih razlogih** so ljudje navajali, da se bojijo maščevanja s strani sosedov, prepira s povzročiteljem hrupa ali celo morebitnih fizičnih posledic.

»Ker bi dobil eno okrog ušes.«

»Bojim se, da bi me sosedi zasovražili.«

Drugi so izpostavili, da so tudi sami bili nekoč mladi, zato poskušajo biti razumevajoči. Prav tako se nekateri posamezniki zavedajo, da včasih s prirejanjem zabav sami povzročajo hrup v okolici, zato poskušajo biti vzajemno strpni. Eden izmed anketirancev je omenil, da so povzročitelji hrupa zbežali preden je uspel stopiti v stik z njimi, drugi pa se za to ni odločil, ker so hrup povzročali otroci. Nekateri se ne poslužujejo prijav, saj to namesto njih opravijo drugi ljudje v njihovi okolici.

Pri **gospodarskih razlogih** so se razlage osredotočale na primer na hrup, ki ga povzroča luka, vendar so respondenti prizanesljivi, saj se zavedajo, da mora industrijska dejavnost delovati. Podobno mnenje imajo tudi glede turizma in kulturnih dejavnosti.

»Če hočemo turizem, je potreben hrup.«

»Nimaš kaj. Tako je. Če hočemo živet more tudi hrup bit. Brez industrije je veliko ljudi brezposelnih.«

Med **osebne razloge** so sodelujoči v veliki meri umestili sprejeto odločitev, da pač ne bodo ukrepali oziroma jih hrup ne moti v tolikšni meri, da bi se odločili za prijavo ali pa je hrup bil le kratkotrajen. Spet drugi so navajali, da sebe razumejo kot kulturne, strpne, potrpežljive ali miroljubne osebe in so tako ravnali v skladu z lastno predstavo o sebi. Nekateri pa menijo, da jim lastna lenoba preprečuje prijavljanje hrupa. Ena izmed sodelujočih je poudarila, da slabše sliši in se je na hrup že navadila, nekateri pa dvomijo v učinkovitost tovrstnih akcij, še posebej s strani posameznika. Po mnenju enega izmed sodelujočih je občutljivost za hrup odvisna tudi od starosti posameznika, nekateri respondenti pa ne vedo točno, na koga bi se lahko obrnili.

»Vprašanje, če bi bil sploh učinkovit. Ne moreš proti sistemu se borit.«

»Ne želim imeti nič z institucijami.«

»Ker se to ne splača. Kamion gre hitreje mimo kot pa pride policija.«

7 PREDLOGI ZA IZBOLJŠAVE

V nadaljevanju smo tiste, ki so odgovorili, da je hrup v njihovem okolju moteč, povprašali o predlogih za izboljšanje stanja. Anketiranci so ponudili raznolike odgovore, njihove predloge pa smo umestili v kontekst glede na območje, od koder prihajajo (mestno jedro, primestno območje ali vas).

Nekateri respondenti so razmišljali bolj v smeri prometno-arhitekturnih rešitev, drugi o prostorskih spremembah, nekateri bi okrepili nadzor na javnih površinah ali povsem prepovedali nekatere dejavnosti, drugi pa so bolj naklonjeni ozaveščevalnim ukrepom.

Pri tistih, ki bivajo v **mestnem jedru** smo zabeležili naslednje predloge.

Med **prometno-arhitekturnimi rešitvami** so sodelujoči izpostavili investicije v boljšo izolacijo, trojno zastekljena okna in drugo zvočno zaščito. Pri tem bi pozdravili možnost pridobitve subvencije za menjavo oken in vrat. Rešitev vidijo tudi v ležečih policajih in drugih ovirah na cesti, k bi zmanjšale prehitro vožnjo.

»Ležeči policaji ali ovire na cesti. Divjanje je katastrofa, nevarno in neprijetno. Pa še klanec je navzdol, pred časom je motorist celo zadel peško, starejšo gospo.«

Med **prostorskimi predlogi** so nekateri predlagali, da bi hrupne dele luke oddaljili od mestnega jedra. Pri delovanju luke eden od respondentov zagovarja večjo elektrifikacijo, ki bi po njegovem zmanjšala hrup, drugi pa je mnenja, da bi morala luka zagotoviti zvočno izolacijo. Eden izmed predlogov se je nanašal na umestitev garažnih hiš na mestno obrobje. Anketiranim se zdi smiselno omejiti dovoljeno hitrost v nekaterih ulicah in predelih.

»Luka naj naredi električno nekaj. Preblizu so ladje, ki pridejo.«

»Zvočne bariere pri luki.«

Pri nadzoru je eden izmed anketirancev omenil, da bi bilo potrebno pooprčiti nadzor na kopališču, kjer se zbira mladina. Medgeneracijski konflikt je prisoten tudi v zvezi s skuterji; med predlaganimi rešitvami smo zaznali uvedbo posebnega redarstva za skuterje ter prepoved skuterjev v nočnem času. Med predlogi je bila tudi omejitev gibanja v centru mesta med 22. in 7. uro. Po mnenju nekaterih bi prireditve lahko trajale le do polnoči, drugi pa bi omejili gostinsko dejavnost do 23. ure zvečer. Respondenti bi prepovedali uporabo pirotehničnih izdelkov.

»Motorji ne smejo tako ropotati. Mladino je potrebno utišati.«

Pri **ozaveščevalnih ukrepih** je eden izmed anketirancev omenil, da bi bilo potrebno bolj izobraziti ljudi. Drugi je mnenja, da bi se morala občina bolj potruditi v smeri ozaveščanja o obzirnosti do domačinov in gostov mesta. Pri tem je izpostavil pomen ravnovesja v smislu, da ni vse ciljno usmerjeno na turistično ponudbo in prireditve, ki povzročajo hrup.

Del sodelujočih je mnenja, da rešitev ne obstaja in da ni mogoče narediti nič zoper hrup.

V nadaljevanju predstavljamo predloge in rešitve ljudi, ki **živijo v primestnem okolju**.

Med **prometno-arhitekturne predloge** lahko umestimo predlog, da se podaljša avtocesta do hrvaške meje, s čimer bi se zmanjšal delež turistov, ki vozijo tod mimo. Podoben predlog je tudi ureditev obvoznice ali tunela do Hrvaške. Prav tako si sodelujoči želijo več protihrupnih ograj in dreves tako ob (avto)cestah kot železniških tirih. Nekdo vidi rešitev v ureditvi enosmerne ceste na Markovec ter investiciji v protihrupni asfalt ter ležeče policaje. Tudi sicer se je veliko predlogov nanašalo na ureditev prometa na Markovcu. Številni anketiranci si želijo, da se preusmeri promet iz spalnih naselij, predlagajo pa tudi dodatne omejitve hitrosti, čeprav je med anketiranci prisotno zavedanje, da morajo vozniki sami upoštevati omejitve. Pojavile so se tudi pobude o omejitvah za (prirejene) motorje in skuterje ter športna vozila v središču mesta. Med predlogi so tudi rešitve v smislu oken, ki imajo troslojno zasteklitev. Zabeležili smo tudi bolj trajnostne predloge o uporabi električnih avtobusov in avtomobilov ter povečanju števila kolesarskih stez. V ta sklop lahko umestimo tudi poziv k pogostejši uporabi javnega prevoza in koles, nabavi dodatnih avtobusov ter na sploh pozive k zmanjšanju prometa v mestu. Pri uporabi javnega prevoza so sicer anketiranci poudarili tudi potrebo po vzpostavitvi boljših povezav s primestnimi kraji.

»Brez vinjete, da turisti ne vozijo. Obvoznica naj se zrihta.«

»Da nastavijo tiste steklene zaščite ob avtocesti.«

»Drevesa ob avtocesti, zvočne ograje. O tem se je že govorilo, a nič se ne naredi.«

»Manj prometa in več kolesarjenja, več električnih avtomobilov.«

»Omejitev cestnega prometa mimo Obrtniške ulice na 20.«

Pri ukrepih, ki zadevajo javne površine, si nekateri anketiranci želijo, da bi se koncerte umestilo na območja izven mesta. Nekdo je predlagal drugačen obratovalni čas gostinskih obratov ter nižjo jakost glasbe v njih. Pojavil se je tudi predlog o poznejšem čiščenju plaže ter izvajanju prireditev v zaprtih prostorih. Med predlaganimi rešitvami so tudi pogostejši nadzori javnih prireditev in gostinske dejavnosti ter prekinitev dejavnosti po 22. uri.

»Zapiranje lokalov določeno pozimi in poleti. Inšpekcije in kontrole.«

V zvezi s **prostorskimi rešitvami** je eden od respondentov predlagal gradnje izven centra mesta, drugi pa je podobno predlagal, da se čim več aktivnosti preseli iz mest. Omejiti bi bilo potrebno promet čez center mesta. Anketiranci so razmišljali tudi o sobodajalcih, za katere menijo, da bi morali prevzeti večjo odgovornost kar se tiče obnašanja gostov.

Pri dejavnostih, ki so vezane na gospodarstvo, je respondent predlagal, da luka ne bi več razlagala tovora ponoči oziroma bi imela določene omejitve dela ter drug vhod. Prav tako predlaga naj se na območju luke poskrbi za visoke pregrade, saj zvok ladijskih motorjev in tovora odmeva daleč. Sodelujoči tudi predlagajo, da bi v luki ponoči uporabljali električne agregate, ki so tišji. Nekateri pa želijo, da se luka neha širiti oziroma da se odseli drugam. O selitvi so nekateri razmišljali tudi v primeru Dinosa. Nekdo je predlagal optimiziranje delovnih procesov kar lahko vpliva tako na navade v gospodarstvu kot na navade na ravni posameznika.

»Luka Koper naj omeji delo ponoči poleti.«

»Za luko že neki rešujejo sami. Predlagam primerne rešitve, ki bodo v redu za vse. Pazimo na obratovalne čase.«

Med **nadzornimi rešitvami** lahko zasledimo poziv, da naj ljudje in institucije upoštevajo zakone, predpise in javni red. Po mnenju sodelujočih bi bilo potrebno tudi organizirati pravila glede turizma v mestu. Poostrili bi nadzor nad povzročitelji hrupa ter vrednostmi hrupa v okolici, predlagajo pa tudi izvajanje občasnih kontrol hitrosti. Eden izmed predlogov se navezuje na okrepitev cestne policije ter pogostejše policijske kontrole v naseljih. Anketiranka je poudarila, da je nujno, da pristojni ukrepajo. Tudi v primestnem območju se je pojavil poziv k prepovedi uporabe pirotehničnih izdelkov in prepovedi uporabe (predelanih) motorjev.

»Luko je slišat, avtomobile in motorčke. Lahko bi bilo več cestne policije, da ne bi bilo hrupa. Vsak misli, da lahko dela kar hoče.«

»Nič posebnega, vse bi bilo v redu, če bi se ljudje držali predpisov.«

Pri **ozaveščevalnih ukrepih** je tudi tu prisotna ideja, da bi bilo potrebno bolj izobraziti ljudi ter jih podučiti o pomenu prometnih znakov in predpisov. Potrebo po dodatnem izobraževanju je predlagalo več ljudi kot v mestnem okolju. Nekdo vidi rešitev v boljši komunikaciji med ljudmi.

»Ozaveščanje ljudi, kako hrup škoduje zdravju. Prepovedala bi skuterje in motorje, ki so predelani.«

Med rešitvami, ki jih sicer ne moremo umestiti v nobeno izmed zgornjih kategorij, velja izpostaviti še pripombo enega izmed sodelujočih, ki je izpostavil, da ga med delovnikom ne moti nič, je pa bolj občutljiv za hrup tekom vikenda. Nekaj anketirancev je mnenja, da je edina rešitev strpnost, nekateri pa menijo, da je potrebno opraviti premislek o vrednotah v družbi.

Tisti, ki bivajo **na vasi** pa so podali naslednje predloge in rešitve.

Prisotne so **prometno-arhitekturne rešitve** v smislu boljših oken, protihrupnih ograj ter drugačnega poteka cesta (npr. Šmarska cesta), ki je po mnenju sodelujočih preobremenjena. Med predlogi sta tudi uvedba ležečih policajev ter pogostejše merjenje hitrosti. Nekateri so predlagali izgradnja predora ter uporabo protihrupnega asfalta pa tudi zvočno izolacijo avtoceste ter uvedbo dodatne omejitve hitrosti.

»Protihrupne ograje, boljša zvočna izolacija doma.«

»Najprej naj naredijo Šmarsko cesto, delajo že preveč časa. Naj se prepove Hrvatom, da vozijo po naših cestah s 50-tonskimi tovornjaki.«

»Drugačen potek ceste, Šmarska je preveč frekventna.«

V povezavi z gospodarskimi dejavnostmi so tudi anketiranci iz vasi mnenja, da bi morala luka biti opremljena tako, da bi proizvajala čim manj hrupa, uporabljala bi naj električne motorje ter omejila nočno dejavnost.

Pri javnem življenju so nekateri predlagali, da se naj dejavnosti zaključijo pred polnočjo.

Kar se tiče **nadzora**, se zdi ljudem pomembno, da se poleti bolj spremlja dogajanje po 22. uri. Prav tako bi bilo potrebno okrepiti nadzor ter preusmeriti turiste, da ne uporabljajo vaških cest na poti do njihove končne dopustniške lokacije. Podobno kot prebivalci mesta ter primestnega območja se tudi tisti iz vasi strinjajo s tem, da je potrebno omejiti ali prepovedati uporabo pirotehničnih izdelkov ter motorjev. Rešitev za povzročitelje hrupa vidijo tudi v višjih kaznih in poostrenem inšpekcijskem nadzoru.

»Vsi, ki ga povzročajo, naj zmanjšajo hrup. Višje kazni, poostren inšpekcijski nadzor.«

»Večji nadzor nad pokanjem petard, ognjemetov.«

Ponovno smo zabeležili ozaveščevalne ukrepe, ki bi naj bili usmerjeni predvsem na mladino.

»Osvestiti ljudi in na pravem mestu postaviti določene zapore.«

Številni pa so vseeno mnenja, da se ne da ničesar narediti za izboljšanje stanja oziroma da je edina rešitev selitev.

»Nič ne bomo uspeli narediti. Lahko se samo izselimo.«

8 VIRI

- Jeram, Sonja (2016): Kako doživljate zvočno okolje v Ljubljani: Poročilo o izvedeni anketi. Nacionalni inštitut za javno zdravje: Ljubljana.
- Kranjec, Natalija, Gjestland, Truls, Vrdelja, Mitja, Jeram, Sonja (2018): Slovenian Standardised Noise Reaction Questions for Community Noise Surveys. Acta acustica united with acustica, št. 104: 1–5. Dostopno prek: <https://pdfs.semanticscholar.org/32fa/7e8dea87992aaeaedd82c6d1d5aaabe11d6b.pdf>.
- Nacionalni inštitut za javno zdravje (2019): Zdravje v občini: Hrup v okolju. Dostopno prek: <http://obcine.nijz.si/Dokumenti/pdf/2019/Hrup%20v%20okolju.pdf>.
- Nacionalni inštitut za javno zdravje (2021): Zdravje v občini: Opisi kazalnikov. Dostopno prek: <http://obcine.nijz.si/Dokumenti/pdf/Definicije/Definicije%20kazalnikov.pdf>.